

Decembernota 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Leeswijzer.....	4
Proces en gevraagd besluit	6
Bijzondere ontwikkelingen	7
Financiële ontwikkelingen per programma	10
Samenwerkende gemeente	10
Zorgzame gemeente	12
Vitale gemeente	15
Leefbare gemeente	18
Samenvatting.....	21
Bijlagen.....	22
Bijlage I: Overzicht reserves.....	22
Bijlage II: Op te heffen reserves	23

Inleiding

Voor u ligt de decembernota 2024. In de decembernota worden de laatste inzichten ten aanzien van afwijkingen bij het uitvoeren van de begroting 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd. Dit betreft de afwijkingen sinds de opstelling van de tweede tussenrapportage.

Het hoofddoel van de decembernota is om voor de afsluiting van het boekjaar de relevante afwijkingen in de begroting te verwerken en de middelen voor werkzaamheden die in 2024 niet kunnen worden afgerond over te hevelen naar 2025.

De decembernota laat, met name dankzij de mutaties in de reserves, een voordelige ontwikkeling zien van € 9,98 miljoen. Hierdoor wijzigt het nadelige saldo in een voordelig saldo van € 3,2 miljoen.

Ook voor de decembernota geldt dat het een tussentijdse bijstelling is. In de jaarrekening 2024 worden de definitieve cijfers voor 2024 gepresenteerd.

De inhoudelijke verantwoording over het gevoerde beleid en de gerealiseerde resultaten 2024 is onderdeel van de jaarstukken 2024.

Leeswijzer

Aanpak en werkwijze

In de decembernota wordt de raad geïnformeerd over de laatste begrotingswijzigingen van het lopende jaar en budgetoverhevelingen van 2024 naar 2025. Bij de opstelling van de nota is het uitgangspunt dat de afwijkingen groter dan € 100.000 worden opgenomen. In het voortraject passeren tal van kleinere afwijkingen, sommige daarvan zijn een gegeven en andere kunnen zich nog ontwikkelen. In de organisatie is het voor de afzonderlijke budgethouders niet altijd goed mogelijk om een inschatting te maken van de exacte omvang van de afwijkingen per programma en per taakveld.

De decembernota wordt opgesteld in oktober en de gebeurtenissen die zich vanaf medio oktober voordoen kunnen een effect hebben op het rekeningresultaat. Het doel is dan ook niet om alle afwijkingen te voorspellen. Wel is het doel om de bekende afwijkingen en inschattingen met de raad te delen en deze in de begroting te verwerken. In dit proces komt ook informatie op tafel die niet tot een begrotingswijziging kan worden gebracht en toch vanuit de actieve informatieplicht met de raad wordt gedeeld. Deze onderdelen worden voorafgaand aan de begrotingswijzigingen in het onderdeel *bijzondere ontwikkelingen* gepresenteerd. Daarbij worden ook enkele grote ontwikkelingen die wel zijn verwerkt toegelicht. Hierdoor kan de raad snel de hoofdzaken uit de decembernota tot zich nemen.

Begrotingswijzigingen

De begrotingswijzigingen die worden verwerkt zijn per programma gepresenteerd in de financiële toelichting. In elk programma wordt het verloop sinds de primitieve begroting (de vaststelling in november 2023) gepresenteerd. Deze wijzigingen zijn onderverdeeld in:

- administratieve wijzigingen (neutraal voor alle programma's samen)
- technische financiële ontwikkelingen
- autonome ontwikkelingen
- budgetoverhevelingen (van 2024 naar 2025)

Administratieve wijzigingen

In deze categorie zijn wijzigingen opgenomen met verschuivingen tussen kostensoorten en aanpassingen in verband met rijksregelingen. Deze wijzigingen zijn per programma zonder effect op het begrotingssaldo en worden verder niet toegelicht.

Technische financiële wijzigingen

In deze categorie worden budgetverschuivingen tussen programma's verwerkt en de hogere baten en lasten die het gevolg zijn van aanpassingen in de verschillende rijksbijdragen.

Autonome ontwikkelingen

In deze categorie worden de volgende wijzigingen gepresenteerd:

- a. hogere lasten of lagere baten voor de reguliere uitvoering van begroting. Een voorbeeld hiervan is de verwerking van de septembercirculaire van het gemeentefonds;
- b. meevallers in de opbrengsten bij de uitvoering van de begroting, bijvoorbeeld doordat gebleken is dat er een rijksbijdrage kan worden verkregen;
- c. begrote middelen worden in 2024 deels of geheel niet besteed aan het doel waarvoor deze zijn opgenomen in de begroting.

Budgetoverhevelingen

In deze categorie wordt voorgesteld om budgetten met een incidenteel karakter uit de begroting 2024 over te hevelen naar de begroting 2025. Deze voorstellen worden gedaan omdat uitvoering en afronding van de activiteit niet tijdig kan plaatsvinden in het lopende jaar, maar wel in 2025. Reden om dit nu te besluiten, en niet als onderdeel van de jaarstukken, is dat deze budgetten begin 2025 beschikbaar moeten zijn voor een rechtmatige uitvoering. De projecten lopen namelijk door. Vaststelling als onderdeel van de jaarstukken zorgt voor onduidelijkheid over de dekking in 2025.

Deze categorie is uitdrukkelijk niet bedoeld om financiële middelen in verschillende jaren achter elkaar door te schuiven. Als nu onvoldoende duidelijk is of een budget volledig wordt besteed, en bij de jaarrekening alsnog moet worden overgeheveld naar 2025, komt dat terug in de resultaatbestemming bij de vaststelling van de rekening 2024. Dit is onderdeel van de reguliere opstelling van de jaarrekening en de besluitvorming door de gemeenteraad.

Mutaties reserves

In dit onderdeel worden twee soorten wijzigingen opgenomen:

- a. wijzigingen die direct verband houden met hogere of lagere lasten waarvoor de dekking beschikbaar is gesteld vanuit een specifieke reserve. Deze mutaties worden niet apart toegelicht. De toelichting is al opgenomen als onderdeel van de toelichting op de betreffende autonome post.
- b. wijzigingen waarvoor een expliciet besluit wordt voorgelegd en die voortvloeien uit de actualisatie van alle reserves. Voor deze mutaties geldt dat er toelichting is gegeven in het onderdeel bijzondere ontwikkelingen.

Samenvatting

In het onderdeel Samenvatting wordt het totaaloverzicht van de begroting gepresenteerd. Achter de samenvatting is een bijlage opgenomen met daarin het actuele verloop van de bestemmingsreserves na vaststelling van de decembernota.

Proces en gevraagd besluit

Aanpak en werkwijze

Bij de opstelling van de nota is het uitgangspunt dat afwijkingen groter dan € 100.000 worden opgenomen. De afwijkingen die in de decembernota zijn gepresenteerd vloeien voort uit de gesprekken die met alle budgethouders zijn gevoerd. Als een budgethouder aangeeft dat een budget moet worden overgeheveld is getoetst of er een concreet bestedingsplan is en of het conform de spelregels gaat om een incidenteel beschikbaar budget in 2024. Als het jaarlijkse budget in 2025 niet wezenlijk lager is dan in 2024 is er geen directe aanleiding voor de overheveling.

In de werkwijze is met nadruk stil gestaan bij de volgende onderdelen:

- toereikendheid budget versus onzekerheid uitkomst
- toets bestaande bestemmingsreserves
- apart houden niet gebruikte cofinanciering

Toereikendheid budgetten

Voor een deel van de budgetten geldt dat het zeer complex is om te bepalen of het budget toereikend is of niet. Dit doet zich vooral voor bij de regelingen in het sociaal domein waarbij indicaties zijn afgegeven. De gemeente heeft onvoldoende tussentijds zicht op het benuttingspercentage van de indicatie en het volledig doorlopen van een traject in 2024. Dit leidt onvermijdelijk tot schattingen en onzekerheden.

In de paragraaf bijzondere ontwikkelingen wordt nader ingegaan op de belangrijkste onzekerheden.

Bestemmingsreserves

Als onderdeel van de P&C-cyclus is vooruitlopend op de jaarrekening dit jaar extra aandacht besteed aan de bestaande bestemmingsreserves. De vraag is, of deze moeten worden gehandhaafd, terwijl er geen zicht is op besteding van de middelen in lijn met de oorspronkelijk doelstelling. Dit onderdeel is ook in het hoofdstuk bijzondere ontwikkelingen apart toegelicht.

Apart houden niet gebruikte cofinanciering

Voor enkele projecten geldt dat in de begroting 2024 rekening is gehouden met een bijdrage van de gemeente. De bijdrage is onder voorwaarden en aan deze voorwaarden is nog niet voldaan. Dit betreft onder andere de Seasaw en de Nollen. Voor deze cofinanciering geldt dat het ongewenst is dat deze in en uit de algemene reserve gaan en in een volgend jaar weer op deze wijze worden begroot. Dit verstoort namelijk het beeld van de ontwikkeling van de algemene reserve en de weerstandsratio. In het onderdeel bijzondere ontwikkelingen wordt dit verder uitgewerkt en aangegeven dat het gewenst is hiervoor een aparte bestemmingsreserve cofinanciering in te stellen. Daarmee neemt de voorspelbaarheid van de ontwikkeling van de algemene reserve toe en is duidelijk welke middelen gereserveerd moeten blijven voor een bepaald doel.

Geadviseerd besluit

Het college besluit de gemeenteraad voor te stellen:

1. negen bestemmingsreserves op te heffen, conform het overzicht in bijlage II, bladzijde 23, van de decembernota;
2. de bestemmingsreserves buurthuizen, Hortus Overzee en cofinanciering initiatieven in te stellen en aan deze reserves respectievelijk € 400.000, € 350.000 en € 1,1 miljoen te doteren;
3. voor in 2024 nog niet uitgevoerde werkzaamheden een bedrag van € 3,14 miljoen over te hevelen naar 2025, dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'Nog uit te voeren werkzaamheden' en daarmee ter beschikking te stellen voor de uitvoering in 2025;
4. de begroting 2024 te wijzigen, conform de mutaties zoals beschreven in de samenvatting in de decembernota 2024 op pagina 21.

Bijzondere ontwikkelingen

In dit onderdeel wordt een aantal ontwikkelingen toegelicht die zorgen voor een afwijking op de begroting 2024, maar nu nog niet exact kunnen worden uitgewerkt tot een begrotingswijziging. Dit betreft achtereenvolgens:

- de onzekerheden in het sociaal domein
- de ontwikkeling van de organisatiekosten 2024
- de voortgang in het waardebepalen van de deelneming Willemsoord
- de verwerking van het aangenomen amendement bij de behandeling van de kadernota tot de instelling van reserves voor Hortus Overzee en Buurthuizen
- het voorstel tot de instelling van een reserve cofinanciering initiatieven
- het vervallen van enkele bestemmingsreserves
- de vrijval van de reserve egalisatiekapitaallasten Haven
- financieel technische begrotingswijzigingen.

Onzekerheden in het sociaal domein

In het sociaal domein spelen een aantal onzekerheden die doorwerken in het rekeningresultaat van de gemeente maar nog onvoldoende hard kunnen worden geprognosticeerd. Op de onderdelen waar dit nu wel kan is het verwachte effect verwerkt in de mutaties. De oorzaken van het tekort zijn niet nieuw, in de tweede tussenrapportage is al aangegeven dat we de kosten voor, met name, de jeugdzorg zien oplopen. De oplopende financiële kosten worden in hoofdlijnen veroorzaakt door de afbouw en andere financiering van gesloten jeugdzorg naar kleinschalige woonvoorzieningen. Dit is gedurende 2023 ingezet, in 2024 is dit voor een volledig jaar van toepassing. Daarnaast is de problematiek verergerd, er zijn bijna geen lichte casussen meer. Het aantal kostbare trajecten neemt daarom toe. Ook zit de jeugdzorgketen verstopt, de wachtlijsten lopen op waardoor de problematiek ook vaak verergerd. Als gevolg van de verstopte keten zien we dat de doorverwijzingen vanuit de huisarts in het eerste half jaar 2024 t.o.v. het eerste half jaar 2023 met 30,6% is toegenomen. Beheersing van deze kosten is tot op zekere hoogte mogelijk met de randvoorwaarde dat er voldoende capaciteit beschikbaar is. Evenals in vorige jaren wordt een deel van de afgegeven indicaties niet volledig benut. Deze factor zorgt voor een dermate grote onzekerheid dat de financiële bijstelling nu niet in programma's kan worden verwerkt. De ramingen en de daadwerkelijke benutting worden in de maanden oktober, november en december nauwgezet gevolgd. Op dit moment is er sprake van een onzekerheid in de orde van grote van 10% van het jaarbudget voor de jeugdzorg.

Ontwikkeling organisatiekosten 2024

Het geheel van de organisatiekosten 2024 blijft op basis van de prognose begin oktober binnen de begroting. Binnen de prognose is er een grotere inzet van inhuurkrachten dan eerder geraamd. Deels omdat er sprake is van specialistische inzet die niet beschikbaar is in de formatie en deels omdat het vervullen van openstaande vacatures moeilijker verloopt dan gehoopt. Van de totale inzet op loon en inhuur wordt in 2024 circa 18% besteed aan inhuur. Op dit moment ligt de omvang van de inhuur op een iets hoger niveau dan in 2023.

De kosten van de ambtelijke organisatie zijn begin oktober geprognosticeerd voor heel 2024. Het resultaat hiervan is dat er per saldo een onderschrijding wordt verwacht van € 0,1 miljoen. Op het geheel van het budget is de omvang gering. De prognose is verwerkt als technische financiële wijziging omdat de prognose een wijziging van de inzet tussen programma's laat zien. De overhead valt lager uit, de kosten voor jeugd en zorg zijn hoger. Het resultaat hiervan zijn de volgende bijstellingen per programma.

Programma 1: lagere lasten voor overhead en invoering van de Wet Open Overheid: € 227.000 voordeel

Programma 2: hogere lasten als gevolg van langdurige inzet van inhuurkrachten op de Jeugdzorg en de Wmo door het niet tijdig kunnen vinden van ervaren medewerkers met een ambtelijke dienstverband: € 387.000 nadeel

Programma 3: Lagere lasten voor toetsing en handhaving voor de vergunningen omgevingswet: € 77.000 voordeel

Programma 4: Lagere lasten voor organisatie door incidentele vrijval van vacatureruimte en het benutten van de rijksbijdrage voor het project Preventief met gezag: € 284.000 voordeel.

Waardebepaling deelneming Willemsoord BV

Op het moment van afronden van de decembernota is er nog geen oordeel over de waardebepalen van de deelneming Willemsoord. Willemsoord bv rondt in oktober de actualisatie van de eigen waardering van de panden en activa af. De gemeentelijke waardering van de deelneming houdt direct verband met de huidige resultaten van Willemsoord bv en de verwachte ontwikkeling van die resultaten. Op basis van de huidige inzichten en het eerder afgegeven beeld in het Panteia-onderzoek is de verwachting dat de deelneming verder wordt afgewaardeerd.

Het onderzoek hiernaar en de uitwerking wordt in december besproken in de auditcommissie. De uitkomsten worden daarna geagendeerd voor de raad zodat voor de afronding van de concept jaarstukken de waardering 2024 bekend is.

Amendement reserves Hortus Overzee en Buurthuizen

Bij de behandeling van de kadernota 2025 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen waarin is bepaald dat voor Hortus Overzee en voor de Buurthuizen bedragen worden gereserveerd in verband met toekomstige vernieuwingswerkzaamheden. In het amendement is aangegeven dat het om respectievelijk € 350.000 en € 400.000 gaat. Deze stortingen zijn verwerkt in de mutaties van programma 4 aangezien dit amendement door de gemeenteraad is overgenomen.

In het besluit werd als dekking aangewezen het krediet voor de renovatie van het brugwachtershuisje. Dit krediet kan technische gezien niet als dekking dienen. Ten laste van het krediet zijn al werkzaamheden uitgevoerd waardoor het oorspronkelijke bedrag niet geheel beschikbaar kan komen. De afwikkeling van het brugwachtershuisje komt apart terug bij de raad, mogelijk als onderdeel van de jaarstukken 2024.

Instelling reserve cofinanciering

Bij zowel de Seasaw als de De Nollen is sprake van een reservering ten laste van de algemene reserve die als cofinanciering beschikbaar kan komen als aan de voorwaarden is voldaan. Deze reserveringen zijn in de begroting geraamd als een bijdrage in de exploitatie in één of meerdere jaren. Indien nog niet aan de voorwaarden kan worden voldaan moet in een volgend jaar het bedrag opnieuw beschikbaar worden gesteld.

Als gevolg hiervan schommelt de omvang van de algemene reserve en wordt steeds opnieuw de suggestie gewekt dat de begroting van Den Helder een tekort heeft. Omdat er ook voor nieuwe initiatieven, zoals de subsidieaanvraag Volkshuisvestingsfonds, cofinanciering nodig is, wordt voorgesteld hiervoor een aparte bestemmingsreserve in te stellen. Deze aparte reserve zorgt ervoor dat de algemene reserve direct de weerstandscapaciteit toont en de toegewezen bedragen voor cofinanciering eveneens duidelijk zijn vastgelegd. Het daadwerkelijk besluiten tot onttrekking aan de reserve cofinanciering komt aan bod als de cofinancieringsvraag voldoet aan de voorwaarden. In de besluitvorming wordt nu voorgesteld om de reserve cofinanciering in te stellen en deze in 2024 te voeden met de begrote cofinanciering voor de Seasaw en de Nollen.

Vervallen bestemmingsreserves zonder programmering

Voor een aantal bestemmingsreserves geldt dat er binnen het afgesproken doel geen programmering is en nieuwe programmering inhoudt dat het doel wordt gewijzigd. Deze reserves kunnen vervallen. Om de resultaatbestemming van de rekening 2024 eenvoudig te houden wordt voorgesteld om nu de besluitvorming hierover af te ronden. Daarmee wordt tevens het jaarrekeningproces ontlast. De voorgestelde opheffing en vrijval van het saldo betreft de reserves:

• af te stoten gemeentelijk vastgoed	€ 1.018.914
• het terrein van de Diverse Magazijnen	€ 227.044
• aankopen Stadshart wet Voorkeursrecht gemeenten	€ 211.514
• kunst opdrachten/aankoop kunstvoorwerpen	€ 62.757
• huurderiving gemeentelijk vastgoed	€ 39.160
• Drooghe Weert	€ 32.000
• monumenten	€ 22.884
• stabilisatie algemene uitkering gemeentefonds	€ 2.000

In totaal bedraagt de vrijval € 1.616.273.

Opheffen en vrijvallen reserve egalisatie kapitaallasten Haven

In de begroting 2025 is rekening gehouden met de toenemende kapitaallasten voor de eerder afgesproken investeringen in de haven. Indertijd werd zowel een bedrag aan kapitaallasten geraamd als ook een storting in de reserve egalisatie kapitaallasten Haven begroot. Vanaf de begroting 2025 wordt de groei van de kapitaallasten verwerkt in de begroting zonder egalisatie en daarmee kan de aparte reserve voor het egaliseren van deze lasten vervallen. Met dit besluit komt ruim € 6 miljoen vrij ten gunste van de algemene middelen. Daarnaast wordt de begrote storting in de egalisatiereserve 'kapitaallasten Haven' geschrapt omdat deze wordt opgeheven. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 888.260.

Financieel technische begrotingswijzigingen

In de decembernota wordt voor een aantal onderwerpen een technische begrotingswijziging verwerkt. Deze worden hieronder toegelicht. In de technische wijzigingen zijn zowel verschuivingen in de begroting opgenomen als het verwerken van hogere inkomsten en uitgaven met een neutraal resultaat. Daarnaast is er een bijstelling van € 24.000 verwerkt als correctie op de onttrekkingen aan de reserve kapitaallegalisatie voor de afschrijvingen.

De toename van de hogere inkomsten bedraagt in dit onderdeel € 2,2 miljoen. Het belangrijkste hiervan is de overdracht van pensioenen van wethouders voor € 0,96 miljoen. De overige inkomsten hebben voor € 1,1 miljoen betrekking op het sociaal domein in de vorm van specifieke regelingen voor jeugd, leerplicht, participatie (ESF) en onderwijs.

Tot slot is in lijn met de begroting 2025 een verschuiving verwerkt van de lasten voor de overhead naar crisisbeheersing in programma 3 in verband met de presentatie van de brandweerkazerne als onderdeel van de programmalasten.

Financiële ontwikkelingen per programma

Samenwerkende gemeente

Samenwerkende gemeente	Begroting	
	2024	2025
Bedragen x €1.000		
Exploitatie		
Lasten	-45.135	-45.228
Baten	188.277	189.120
Resultaat voor bestemming	143.143	143.892
Reserves		
Lasten	-300	
Baten	1.382	497
Totaal mutaties reserves	1.082	497
Saldo van baten en lasten	144.225	144.389

Ontwikkeling begroting per stand	Begroting
Bedragen x €1.000	2024
Primitieve begroting	136.575
Eerste tussenrapportage 2024	1.383
Tweede tussenrapportage 2024	4.920
Decembernote 2024	1.348
Saldo van baten en lasten	144.225

Mutaties decembernote	Begroting	
Bedragen x € 1.000	2024	2025
Exploitatie		
Administratieve wijzigingen		
Technische financiële ontwikkelingen	585	
Autonome ontwikkelingen	532	
Gemeentefonds: septembercirculaire 2024	157	
Er is een verrekening van € 108.000 over het jaar 2023 ontvangen vanwege een nieuwe weging van de maatstaf 'huishoudens met laag inkomen'. Enkele andere maatstaven zijn ook door het Rijk geactualiseerd wat een voordeel van € 49.000 oplevert.		
Verlaging rentelasten	375	
Vanwege de vertraging in de uitgaven op investeringskredieten, zijn er minder (kasgeld)leningen aangetrokken dan eerder verwacht. Hierdoor hebben we incidenteel lagere rentelasten dan geraamd. De eerder in 2024 opgevoerde verslechtering wordt hiermee gedeeltelijk ongedaan gemaakt.		
Budgetoverhevelingen	300	-300
Regionale inkoop SD	300	-300
Restant budget meenemen naar 2025 cf. afspraken i.v.m. dekking kosten regionale samenwerking		
Totaal exploitatie	1.417	-300

Reserves		
Technische financiële ontwikkelingen	-31	
Autonome ontwikkelingen	2	
Vrijval reserves zonder actieve programmering	2	
Budgetoverhevelingen	-300	300
Regionale inkoop SD	-300	300
Totaal reserves	-329	300
Saldo van baten en lasten	1.088	

Zorgzame gemeente

Zorgzame gemeente	Begroting	
	2024	2025
Bedragen x €1.000		
Exploitatie		
Lasten	-136.871	-135.384
Baten	42.032	37.950
Resultaat voor bestemming	-94.839	-97.435
Reserves		
Lasten	-4.532	
Baten	6.203	760
Totaal mutaties reserves	1.670	760
Saldo van baten en lasten	-93.169	-96.675

Ontwikkeling begroting per stand	Begroting
Bedragen x €1.000	2024
Primitieve begroting	-90.694
Eerste tussenrapportage 2024	-91
Tweede tussenrapportage 2024	-2.337
Decemhernota 2024	-47
Saldo van baten en lasten	-93.169

Mutaties decembernote	Begroting	
	2024	2025
Bedragen x € 1.000		
Exploitatie		
Administratieve wijzigingen		
Technische financiële ontwikkelingen	-1.323	
Autonome ontwikkelingen	2.481	
Oekraïne 2024	450	
Er zijn geen onvoorziene uitgaven geweest. Hierdoor ontstaat er een voordeel van 450.000 euro.		
Re-integratiekosten participatiewet 2024	-269	
Voor de decembernote is opnieuw de re-integratiekosten participatiewet tegen het licht gehouden. Met name bij de verstrekking is een toename te zien in 2024 t.o.v. wat er begroot is. Dat zit met name in de jobcoaching en begeleiding binnen de participatie.		
Bijstelling armoedebeleid	712	
Er is een daling in de aanvragen bijzondere bijstand om bewindvoeringskosten. Dit komt door de coaching uit bewindvoering naar budgetbeheer. Het gevolg hiervan is dat we meer zelfredzame inwoners hebben. Daarnaast is het gebruik van de collectieve verzekering van Univé afgenomen. Dit heeft een structureel effect, die al deels is verwerkt in de begroting 2025.		
Aframing budget controle kinderdagverblijven	62	
Het aanwezige budget wordt afgeraamd daar de kosten voor de jaarlijkse controles per saldo lager liggen.		
Actualisatie BUIG budget 2024	1.526	
Onder de bijstelling Participatiewet vallen onder andere de bijstandsuitkeringen, de loonkostensubsidie en de egaliseringsreserve BUIG. Begin oktober hebben wij de definitieve opgave van het Rijk gehad over de bijstandsuitkeringen. Hier komt uit dat wij voor 2024 een hoger budget zullen ontvangen, van € 2,7 miljoen. De voornaamste reden voor de verhoging is de verhoging van het minimumloon. De stijging van het minimumloon zien we ook terug aan de lastenzijde. Het gaat hier om een stijging van ongeveer € 1,2 miljoen.		
Budgetoverhevelingen	280	-280
HAR middelen	180	-180
Vanuit de HAR (hotel- en accommodatieregeling) worden statushouders in afwachting van definitieve huisvesting tijdelijk opgevangen in een hotel. De gemeente ontvangt hiervoor een vergoeding vanuit het Rijk voor het betalen van hotel- en begeleidingskosten voor de duur van zes maanden. In de praktijk maken veel statushouders maar enkele maanden gebruik van het hotel waardoor er een positief saldo overblijft. In 2024 is van dit positieve saldo gestart met de pilot hervestigers. Dit project is noodzakelijk om niet verder achter te lopen op onze wettelijke taak. We staan hiervoor momenteel onder Provinciaal toezicht. Het positieve saldo wat is opgebouwd in 2024 willen we in 2025 inzetten voor het vervolg van het project hervestigers en personele ondersteuning voor woonoplossingen.		
Restant budget brede aanpak dak- en thuislozen	100	-100
We hebben een versterkingsplan dak- en thuisloosheid voor de regio Kop van Noord-Holland. Hier hebben we een in het verleden een budget voor ontvangen van € 705.000. Het plan is nog niet volledig uitgevoerd. De uitvoering gaat verder in 2025, het budget wordt daarom ook overgeheveld naar 2025.		
Totaal exploitatie	1.438	-280

Reserves		
Technische financiële ontwikkelingen	320	
Autonome ontwikkelingen	-1.526	
Actualisatie BUIG budget 2024	-1.526	
Budgetoverhevelingen	-280	280
HAR middelen	-180	180
Restant budget brede aanpak dak- en thuislozen	-100	100
Totaal reserves	-1.486	280
Saldo van baten en lasten	-47	

Vitale gemeente

Vitale gemeente	Begroting	
	2024	2025
Bedragen x €1.000		
Exploitatie		
Lasten	-18.860	-18.152
Baten	8.573	7.551
Resultaat voor bestemming	-10.287	-10.601
Reserves		
Lasten	-2.095	
Baten	8.597	2.046
Totaal mutaties reserves	6.502	2.046
Saldo van baten en lasten	-3.785	-8.555

Ontwikkeling begroting per stand	Begroting
Bedragen x €1.000	2024
Primitieve begroting	-10.577
Eerste tussenrapportage 2024	-2.275
Tweede tussenrapportage 2024	58
Decemhernota 2024	9.009
Saldo van baten en lasten	-3.785

Mutaties decembernote	Begroting	
Bedragen x € 1.000	2024	2025
Exploitatie		
Administratieve wijzigingen		
Technische financiële ontwikkelingen	56	
Autonome ontwikkelingen	813	
Restant invoeringkosten omgevingswet	250	
Begin 2024 is de Omgevingswet ingegaan. Van de beschikbare invoeringskosten wordt een deel naar 2025 doorgeschoven voor de verdere doorontwikkeling. Het restant valt vrij in 2024.		
Instellen en voeden van de reserve cofinanciering met de gereserveerde bedragen voor de Seasaw en de Nollen	500	
Het vervallen van de egalisatiereserve kapitaallasten Haven (€ 6.136.000) omdat de hieruit voortvloeiende kapitaallasten regulier worden geraamd in de begroting en het doteren aan de reserve cofinanciering voor de bijdrage Seasaw (€ 500.000). Beiden onderdeel van programma 3. Met het vervallen van de egalisatiereserve voor kapitaallasten wordt het raadsbesluit van december 2022 teruggedraaid. Het opvoeren van de reserves Buurthuizen (€ 400.000) en Hortus Overzee (€ 350.000) conform het aangenomen amendement bij de behandeling van de kadernota 2025 en gereserveerd houden bijdrage 2024 voor De Nollen (€ 600.000) uit programma 4.		
Overige ontwikkelingen Programma 3	63	
Vrijval van het onderhoudsbudget van gesloopte panden Koningstraat. De vrijval is ook verwerkt in de programmabegroting 2025.		
Budgetoverhevelingen	1.595	-1.595
Gevelrenovatie	1.020	-1.020
Voor de uitvoering van de gevelrenovatie voor winkelcentra buiten de binnenstad is in de begroting van 2024 € 1,25 miljoen beschikbaar gesteld. Het project is inmiddels gestart en de uitvoering van de projecten vindt grotendeels in 2025 plaats. Er wordt dit jaar een gedeelte besteed en de overige € 1 miljoen wordt overgeheveld naar 2025 het moment dat het gros van de subsidies verstrekt wordt. In de verordening is hier rekening mee gehouden, de subsidie kan namelijk aangevraagd worden tot 1 juli 2025.		
Maritiem cluster	325	-325
In 2024 is een deel van de geplande uitgaven van Maritiem Cluster nog niet besteed. Dit komt door uitloop van lopende onderzoeken waaronder het mobiliteitsonderzoek, ecologie en landschapsontwerp Havendijk en het ruimtelijke kader Buitenveld.		
Doorontwikkeling omgevingswet	250	-250
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Nu we bijna een jaar volgens de nieuwe wet werken verschuift de nadruk naar doorontwikkeling. De komende jaren werken we onder andere aan het inrichten van (digitale) processen en de samenwerking tussen verschillende teams en de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.		
Totaal exploitatie	2.464	-1.595

Reserves		
Technische financiële ontwikkelingen	1	
Autonome ontwikkelingen	8.139	
Vrijval reserves zonder actieve programmering	2.503	
Instellen en voeden van de reserve cofinanciering met de gereserveerde bedragen voor de Seasaw en de Nollen	5.636	
Budgetoverhevelingen	-1.595	1.595
Gevelrenovatie	-1.020	1.020
Maritiem cluster	-325	325
Doorontwikkeling omgevingswet	-250	250
Totaal reserves	6.545	1.595
Saldo van baten en lasten	9.009	

Leefbare gemeente

Leefbare gemeente	Begroting	
	2024	2025
Bedragen x €1.000		
Exploitatie		
Lasten	-68.391	-71.453
Baten	25.939	27.295
Resultaat voor bestemming	-42.452	-44.158
Reserves		
Lasten	-4.422	
Baten	2.825	1.358
Totaal mutaties reserves	-1.598	1.358
Saldo van baten en lasten	-44.050	-42.800

Ontwikkeling begroting per stand	Begroting
Bedragen x €1.000	2024
Primitieve begroting	-43.631
Eerste tussenrapportage 2024	978
Tweede tussenrapportage 2024	-1.069
Decemhernota 2024	-327
Saldo van baten en lasten	-44.050

Mutaties decembernote	Begroting	
	2024	2025
Bedragen x € 1.000		
Exploitatie		
Administratieve wijzigingen		
Technische financiële ontwikkelingen	227	
Autonome ontwikkelingen	789	
Voorschoolse voorziening peuters 2024	90	
Voor de voorschoolse voorziening peuters ontvangen wij € 90.000 van het Rijk via de algemene uitkering. In 2024 zijn de plannen uitgevoerd met de middelen die we hebben ontvangen in het kader van het nationaal programma onderwijs. Hierdoor hebben we het gemeentelijk budget voor voorschoolse voorziening peuters niet hoeven in te zetten.		
Instellen en voeden van de reserve cofinanciering met de gereserveerde bedragen voor de Seasaw en de Nollen	600	
Het vervallen van de egalisatiereserve kapitaallasten Haven (€ 6.136.000) omdat de hieruit voortvloeiende kapitaallasten regulier worden geraamd in de begroting en het doteren aan de reserve cofinanciering voor de bijdrage Seasaw (€ 500.000). Beiden onderdeel van programma 3. Met het vervallen van de egalisatiereserve voor kapitaallasten wordt het raadsbesluit van december 2022 teruggedraaid. Het opvoeren van de reserves Buurthuizen (€ 400.000) en Hortus Overzee (€ 350.000) conform het aangenomen amendement bij de behandeling van de kadernota 2025 en gereserveerd houden bijdrage 2024 voor De Nollen (€ 600.000) uit programma 4.		
Bommenregeling 2023	99	
Ontvangst rijksbijdrage bommenregeling 2023		
Budgetoverhevelingen	969	-969
Verkeersveiligheidsprojecten	79	-79
Het prioriteren en uitvoeren van de verkeersveiligheidsprojecten vergt afstemming met onder andere de Fietzersbond. Hierdoor duurt het langer om maatregelen en werkzaamheden te realiseren. In 2025 wordt een fietsoversteek op de Huisduinerweg aangelegd en worden vrij liggende fietspaden gerealiseerd aan de Marsdiepstraat.		
Project ondergrondse afvalcontainers	525	-525
Op 17 september 2024 is de zienswijze notitie vastgesteld met betrekking tot het ondergrondse afvalcontainers project. In 2024 zijn de eerste proefsleuven gegraven en worden de eerste ondergrondse afvalcontainers besteld. De kosten met betrekking tot het plaatsen van de ondergrondse afvalcontainers vinden grotendeels in 2025 plaats.		
Onderzoek kanoroute	125	-125
Het onderzoek naar de uitbreiding van de kanoroute is nog niet afgerond. Begin 2025 is er meer duidelijkheid over de wensen en mogelijkheden.		
Subsidieregeling gemeentelijke monumenten	100	-100
Er wordt gewerkt aan een subsidieverordening voor het instand houden van gemeentelijke monumenten. Deze wordt in 2025 afgerond. Het (incidentele) budget uit 2024 wordt daarom overgeheveld naar 2025.		
Steunfonds Cultuur	140	-140
Er zijn voorbereidingskosten gemaakt in 2024 voor diverse projecten waaronder de campagne 'Zee aan Cultuur' en het promoten van Cultuur via scholen. In 2025 vindt de verdere uitvoering plaats van deze opgestarte projecten.		
Totaal exploitatie	1.985	-969

Reserves		
Technische financiële ontwikkelingen	6	
Autonome ontwikkelingen	-1.350	
Instellen en voeden van de reserve cofinanciering met de gereserveerde bedragen voor de Seasaw en de Nollen	-1.350	
Budgetoverhevelingen	-969	969
Verkeersveiligheidsprojecten	-79	79
Project ondergrondse afvalcontainers	-525	525
Onderzoek kanoroute	-125	125
Subsidieregeling gemeentelijke monumenten	-100	100
Steunfonds Cultuur	-140	140
Totaal reserves	-2.313	969
Saldo van baten en lasten	-327	

Samenvatting

Bedragen x € 1.000	Primitieve begroting	Actuele begroting	December nota	Gewijzigde begroting
Samenwerkende gemeente				
Exploitatie	133.466	141.466	1.677	143.143
Lasten	-44.678	-49.887	4.753	-45.135
Baten	178.143	191.353	-3.076	188.277
Reserves	3.110	1.412	-329	1.082
Lasten			-300	-300
Baten	3.110	1.412	-29	1.382
Saldo Samenwerkende gemeente	136.575	142.878	1.348	144.225
Zorgzame gemeente				
Exploitatie	-86.791	-96.278	1.438	-94.839
Lasten	-120.695	-134.873	-1.998	-136.871
Baten	33.904	38.595	3.437	42.032
Reserves	-3.903	3.156	-1.486	1.670
Lasten	-5.099	-3.961	-571	-4.532
Baten	1.197	7.117	-915	6.203
Saldo Zorgzame gemeente	-90.694	-93.122	-47	-93.169
Vitale gemeente				
Exploitatie	-9.973	-12.751	2.464	-10.287
Lasten	-16.740	-20.605	1.745	-18.860
Baten	6.767	7.854	719	8.573
Reserves	-604	-43	6.545	6.502
Lasten	-888	-888	-1.207	-2.095
Baten	284	845	7.751	8.597
Saldo Vitale gemeente	-10.577	-12.794	9.009	-3.785
Leefbare gemeente				
Exploitatie	-44.313	-44.438	1.985	-42.452
Lasten	-67.977	-69.743	1.352	-68.391
Baten	23.665	25.306	633	25.939
Reserves	681	715	-2.313	-1.598
Lasten	-120	-2.103	-2.319	-4.422
Baten	801	2.818	6	2.825
Saldo Leefbare gemeente	-43.631	-43.722	-327	-44.050
Saldo van baten en lasten	-8.326	-6.760	9.981	3.221

Bijlagen

Bijlage I: Overzicht reserves

Reserves	Boekwaarde	+/+	-/-	Boekwaarde
Bedragen x € 1.000	1-1-2024			31-12-2024
Bestemmingsreserves	17.139	7.181	7.602	16.718
Samenwerkende gemeente				
Reserve Stabilisatiefonds Algemene Uitkering	2	0	2	0
Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	1.570	2.619	1.570	2.619
Reserve nieuwbouw stadhuis	3.535	0	3.535	0
Zorgzame gemeente				
Reserve Beschermd Wonen	4.452	318	0	4.770
Reserve BUIG gelden	1.235	291	0	1.526
Vitale gemeente				
Reserve Drooghe Weert	32	0	32	0
Reserve Helders perspectief	618	0	160	458
Reserve kunstopdr./aank.kunstvoorwerpen	63	0	63	0
Reserve Monumenten	23	0	23	0
Reserve bovenwijkse voorzieningen	133	0	133	0
Reserve DIVMAG - terrein	227	0	227	0
Reserve aankopen Stadshart wet Voorkeursrecht	274	0	274	0
Reserve af te stoten Gemeentelijk vastgoed	1.059	0	1.059	0
Reserve huurderiving VVH	39	0	39	0
Reserve molen Visbuurt	200	0	0	200
Reserve uitvoering Klimaatakkoord	144	0	0	144
Reserve onderhoud civiele kunstwerken	2.139	0	0	2.139
Reserve van kwetsbare naar kansrijke buurt	0	1.100	0	1.100
Reserve Hortus Overzee	0	400	0	400
Reserve buurthuizen	0	350	0	350
Reserve co-financiering	0	1.100	0	1.100
Leefbare gemeente				
Reserve evenementen	230	51	0	281
Reserve bodemsanering	1.023	120	455	688
Reserve watergangen	141	0	0	141
Egalisatiereserve Afval	0	832	30	802
Kapitaallegalisatiereserves	20.732	3.535	6.959	17.308
Totaal	37.871	10.716	14.561	34.026

Bijlage II: Op te heffen reserves

In de decembernota wordt voorgesteld om negen reserves op te heffen. Dit betreft de reserves:

• kapitaallegalisatiereserve Haven	€ 6.136.000
• af te stoten gemeentelijk vastgoed	€ 1.018.914
• het terrein van de Diverse Magazijnen	€ 227.044
• aankopen Stadshart wet Voorkeursrecht gemeenten	€ 211.514
• kunstopdrachten/aankoop kunstvoorwerpen	€ 62.757
• huurderwing gemeentelijk vastgoed	€ 39.160
• Drooghe Weert	€ 32.000
• monumenten	€ 22.884
• stabilisatie algemene uitkering gemeentefonds	€ 2.000
Totaal:	€ 7.752.273

